

Mag-isa para batuan kag ibagsak ang pasista nga rehimen Duterte!

Ilusyon ang 2022.

Klaro ini nga sa libro sang diktador, tuyo ni Duterte nga maghari labaw pa sa iya nga termino, iya mismo kaugalin-gon ang ibutang ukon ang iya nga sumulunod paagi sa gin-tudlo nga manugsubli. Ginpakita sang rehimen US-Duterte nga indi lamang ini lobo nga nagapakuno-kuno nga karnero apang nagakadu-not na nga bangkay sang isa ka halimaw. Wala labot sa *fentanyl*, nagapabilin ini nga buhi sa iya nagasalimuang nga ambisyon para sa gahum kag sa iya mga unipormado nga alipures. Nangin klaro man ini

sa liwat nga luto na ang tini-on para sa pagpahalina sa iya.

Ginhublasan sang Covid-19 nga pandemya ang kahuyang sang tirano. Gapostura si Duterte nga tawo nga may aksyon kag politikal nga kagustuhan apang sa pagkatuod siya ang paganoy, hari sang disimpormasyon kag labi pa gid nga nagasandig sa luyag sang imperyalista. Uyaya, puno sang korapsyon kag kulang nga mga ayuda ang dagway sang sabat ni Duterte sa pandemya. Ang mga ayuda nga nagabili sang Php 654 bilyon kag madamo pa nga bilyones ang ginbubo sa kaban sang

gyera. Imbes nga italana sa pagpahagan-hagan kag pag-tapna sang igo sang bayrus, nangin gatasan ini sang mga politiko nga nakadesinyo para sa mga bulsa sang ka-alyado ni Duterte.

Tuman ka gamay kag tuman ka uyaya ang pagsabat sang gobyerno sa pandemya. Ini ang nagresulta sa pinakataas nga kaso nga na rekord sa bi-log nga Southeast Asia kag nagrekord sang pinakalawig nga lockdown. Ginahambal nga isa ang Pilipinas sa pinaka-ulih nga makarekober sa Asya-Pasipiko nga rehiyon. Ginabulubanta sa Moody's

Analytics nga makabangon ang Pilipinas halin sa pandemya sa ulihing bahin sang 2022 ikumpara sa atong mga ka-iping nga pungsod nga gibulubanta nga makabangon sa ulihi nga bahin ini nga tuig. Kabahin diri ang Indonesia nga nakarekord sang pinakataas nga numero sang kaso. Nagrekord sang pinakataas nga pag-usmod sang GDP sa rehiyon nga nagnubo sa 9.5%. Ang pagpabaya sang mga tighimo sang polisiya ang naghimo sini nga resesyon sa pinakamalala nga ekonomiko nga krisis sumugod pa sang Ika-duha nga Gyera Pangkali-butanon.

Ano ang kahulugan sini para sa ordinaryo nga mga Pilipino? Ang numero sang ginagutom nga Pilipino ang nagsaka sa pinakamataas nga rekord (1 sa 3 ka Pilipino) kag milyon ang yara na sa pil-as sang pagkalubong sa kapigaduhon. 8.5 milyon ka Pilipino sa subong ang wala sang trabaho kag padayon nga nagadutay ang trabaho-an. Ang iban maka obra sa tagduha ka beses sa isa ka semana, ang iban ang indi na mapalaron nga makabalik pa sa obra. Apang ang presyo sang mga nagapanguna nga mga bala-klon ang padayon nga nagasaka, wala nagahagan-hagan ang mga balayran para sa mga utilidad kag padayon

nga ginasukot sa kada bu-bong. Kompara kag lain sa mga pulo ka bilyonaryo nga sa tuig 2020 nagsaka ang ila nga netong kita.

Ang kondisyon nga gindala sang pandemya ang labi nga nagpalala sa kahimtangan sang mga imol nga mga pamilya ilabi na sang mga mangunguma sa kaumhan. Sa isla sang Negros lamang, gatasan ka libo ang nalubong sa gutom kag utang, dugang pa ang kontra-pigado nga lockdown nga ginpatuman. Libo-an ka mga mangunguma ang gindingutan sang pagka-on kag ayuda sa tabon sang kontra-pandemya nga kampanya upod na ang kontra-insurhensya nga mga elemento sa ibabaw sang tuman na ka pamulitika nga pagpanagtag.

Kag sang na-angkon na ini sang tirano, todo-larga na niya subong nga ginagamit ang kaban sang pumuluyo para sa iya personal nga gyera. Nagdihon sang duha ka laye para sa ayuda sa pandemya ang kongreso, ginatawag nga Bayanihan 1 kag Bayanihan 2. Ang *emergency power* nga ginhatag kay Duterte ang nangin matawhay nga alagyan padulong sa diktadurya. Wala ginhatagan sang pagtamod sa laye ang mass testing, wala sang proteksyon para sa mga nagbalik nga mga

mamumugon sa pihak sang risiko sa ikaayong-lawas. Samtang ang iban nga pungsod ang madinalag-on nga napatapan ang kurba, limitado lamang sa militarista nga pamaagi ang bokabularyo ni Duterte - lockdown. Inutil kag indi-epektibo.

Sala nga prayoridad ang ginapadayon sang sini nga rehimen. Ang ginagastuhan nga ginabandera nga programa sang *Build, Build,*

ANG Paghimakas

February 2021

Nagapasalamat ang *Ang Paghimakas* sa mga kontribusyon agud mangin madinalag-on ang ini nga isyu. Sa pagpauswag sang aton *Ang Paghimakas*, ginapangabay sa tanan nga bumalasa nga padayon nga mag-amot sang mga balita, piktyur, istorya kag iban pa nga sinulat. Nagapangayo man kami sang inyo mga suhestyon kag komentaryo paano pa gid ini pauswagon.

 angpaghimakas@yahoo.com

 fb.com/angpaghimakasnegros

 negrosrevportal.wordpress.com

Build ang ginahatagan tum-ok nga may ilusyon nga mapakusog ang ekonomiya nga yara sa resesyon. Nagapakita ini sang pagbalik sang mga kikbak kag komisyon ilabi na sa mga ka-alyado ni Duterte sa politika. Klaro nga banas sa paghugakom sang labi pa nga bilyones nga dumuluong nga utang. Ginbun-ag sa krisis sa ikaayong lawas ang isa sa paantus nga legasiya nga ginhatag sa aton sang rehimen - ang nagataas nga dumuluong nga utang. Ginasigahom ini nga magalab-ot sa 53% ukon sobra pa sa katunga sang aton *economic output*.

Nagakahulugan ini nga sa maga-abot nga mga tinuig, bilyones sang kwarta sa buwis ang magakadto sa pagbayad sang dumuluong nga utang imbes nga sa iban pa nga serbisyo sosyal kasubong sang ikaayong-lawas kag edukasyon. Labi pa ini nga magasinod sa neoliberal nga dikta sang

iya mga dumuluong nga mga amo. Kutob mintras nga indima-agom sa subong ngalasyon ang pungsodnon nga industriyalisasyon kag matuod nga reporma sang duta, kag magapabilin ang Pilipinas bilang kuluhaan sang barato nga kusog-pangabudlay kag rekurso subongman ang halabuyan sang mga surplus nga produkto. Sa pagkamatuod, para mangin maayo ang ila nga ginpromisa sa mga dumuluong nga amo, nagdihon na ini sang tikang para ligwatan ang 1987 nga Konstitusyon. Makahangawa pa sa aton ginakahadlukan ang garantiya nga ginadihon sang iya mga ido-ido sa Kongreso. Gusto nila kita papatihon nga ang ila pinakatuyo ang nagadirekta lamang sa pagligwat sang mga probisyon sa ekonomiya nga magahatag ligwa sa lubos nga pagpanagiya sang dumuluong, ginakakas ang naga-isahanon nga nagaprotekta sa wala-puas kag todo-larga nga pagpangawat. Apang matuod gid nga indi mahambal kung ano ang malamon sang tiyan ka halimaw kung magsugod na ini kaon. Pat-od, ang ini nga pagbukas ang makahatag ligwa sa mga tinawo ni Duterte nga ipasulod ang probisyon sa pagpalawig sang termino bilang katapusan nila nga halad sa ila mga amo sa bingit

sang kamatayan, pampaumpaw sa ila nga tirano.

Agud padayon nga magpangibabaw ang iya pagkasalimuang, kinahanglan niya nga gamiton ang salsalon nga kamot, pukanon ang oposisyon kag pahipuson ang pagpamatuk. Sa tunga sang pandemya, ginduso sang Kongreso ang Terror Law ni Duterte. Gindula ang linya nga nagatuhay sa tunga sang mga aktibista kag mga armado. Ginsulat na sini sa papel ang malawig nga polisiya sang estado nga pagpahipos sa pagpamatuk paagi sa pagpangpriso sa patu-pato nga kaso ukon pinakamalala ang pagpatay paagi sa na-andan na nga “nanlaban” ukon “armado” nga linya sang istorya. Ang laye ang may tuman ka lapad, sobra nga kahulugan sang terorismo. Sa idalum sang sini nga balayon, ang legal demokratiko nga organisasyon kaangay sang asosasyon sang mga mangunguma, unyon sang mga mamumugon kag iban pa ang ginakabig nga pormasyon sang mga terorista, pangtatakan ang naga-panguna nga mga personalidad bilang nagalu-ib sa go-byerno.

Ang matuod nga demanda sang pumuluyo para sa duta, desente nga sweldo, libre nga edukasyon, tawhanon nga kinamatarung kag hustisya

ang nahimo nga sedisyon kag akto sa terorismo. Ang pagtratar sang sini nga rehimen sa mga lehitimong panawagan ang ebidensya sang polisiya sang estado sa pagpang-agaw sang duta, pagpanghimulos sa kusog-pangabudlay, pribatisasyon sang serbisyo sosyal, paglapas sa tawhanon nga kinamatarung kag inhustisya. Ila ginapangtatakan ang yadtong mga nagapanawagan sang sini nga mga demanda bilang rebolusyonaryo, kaaway sang estado, nga sa pagkamatuod wala sang rebolusyonaryo sa sini nga mga panawagan. Ang ini nga mga panawagan ang dapat nga ginagantiya, ang 'rebolusyonaryo' nga tatak ang suspetsa sang estado nga nagarepresenta lamang sang interes sang pipila.

Bisan wala pa ang Terror Law, ang mga pagpamatay kag pagpang-aresto ang nangin indi-opisyal nga

polisiya sang gobyerno bisan sa mga nag-agi nga mga rehimen. Para dumumon, ang isla sang Negros ang nag-antus sa halit sang 'Oplan Sauron' nga nag-utas sa 20 ka kabuhi sang mga mangunguma kag madamo nga mga legal nga aktibista ang ginpang-aresto sa patu-pato nga kaso sang ilegal nga paghupot sang armas kag para ipaseguro nga indi sila mahilway, gindugang nila ang eksplosibo sa pagpang-atake. Ang mga probinsya nga ginakonsidera nga pigado upod na ang Negros ang ginbubu-an sang presensya sang tropa sang gobyerno imbes nga dugangan sang ayuda. Ang dapat nga mangin ubod sang aksyon sang gobyerno ang subong ginakonsidera nga sentro sang kaaway sang gobyerno. Matuod nga ang nagaragu-ok nga tiyan ang lupok sang mga kanyon sa dalunggan sang estado.

Agud lubos nga ma-agom, ang gutom kag kriminal sa gyera nga Tiglikom nga si Delfin Lorenzana ang maki-isa ka bahin nga nagbasura sang UP-DND nga kasugtanan nga nagregularisa sang operasyon sang militar kag pulis sa sulod sang mga kampus sang Unibersidad sang Pilipinas. Nagakahulugan ini nga tuyo nila nga sudlon ang mga kampus agud magkondukta sang mga pagpanilag, pagpang-aresto kag pagpangdakop sa ila ginakabig nga sentro sang rekrutment sang mga komunista. Lubos ini nga paglapas sa akademiko nga kahilwayan sang UP, kag labaw pa sa pungsodnon nga unibersidad ang kahalitan sini. Ang kondukta sang mga elemento sang estado sa UP ang mangin tungtungan sang operasyon sa iban pa nga akademiko nga institusyon nga may katuyuan nga pahipuson ang mga progresibo

"Editorial..." sundan sa pahina 13

13 ka AFP kaswalti sa ambus sang LPC-NPA

Nag-agum sang 13 ka kaswalti kag madamu sang pilason ang tropa sang 62nd Infantry Battalion sang ini ang ginpalukpan sang Command Detonated Explosive (CDX) sa lima ka minutos nga ambus sang yunit idalum sang Leonardo Panaligan Command-New People's Army (LPC-NPA), ala 1:00 sang hapon, sa Sityo Batong-buang, Brgy. Trinidad, syudad sang Guihulngan, Enero 16.

“Ang ini nga taktikal nga opensiba sang LPC-NPA sabat sa demanda sang pumuluyo sa Central Negros sa pagpangita sang hus-

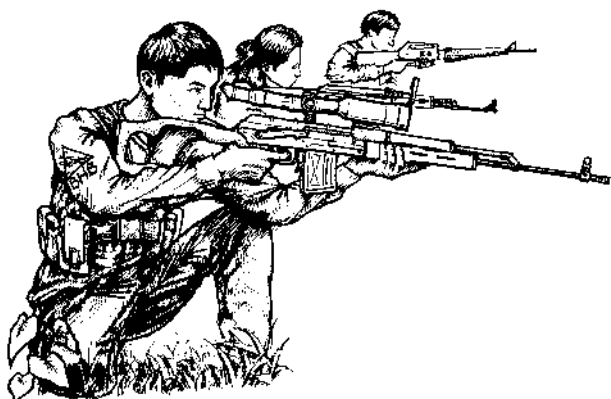
tisya sa mga biktima sang Oplan Sauron kag iban pa nga porma sang nagapadayon nga paglapas sang tawhanon nga kinamatarung sa tunga sang krisis sa ekonomiya kag pandemya sang Covid-19 nga gina-atubang sang pumuluyo sa subong,” suno ni Ka JB Regalado, tagpamaba sang LPC-NPA.

Dugang pa ni Regalado, gintigayon ang ambus sa nasambit nga pasistang tropa nga naga-operasyon humalin pa sang Enero 10 nga nagapanghalit kag nagatuga sang kakugmat sa mga pumuluyo sa lugar. **RP**

Asud-asud nga madinalag-on nga aksyon militar sang MCC-NPA

Naglusar sang apat ka sunod-sunod nga aksyon militar ang yunit sa idalum sang Mt. Cansermon Command-New People's Army (MCC-NPA) batok sa nag-operasyon nga tropa sang Armed Forces of the Philippines (AFP) sa ulihi nga kwarto sang tuig 2020.

Indi magnubo sa 10 ka tropa sang militar ang kaswalti sa sini nga sunod-sunod nga punitibong aksyon sang MCC-NPA. Suno kay Ka Dionesio Magbuelas, tagpamaba sang MCC-NPA, sabat ini sa malawig na nga demanda sa pumuluyo bangud sa halos apat na ka bulan nga pokus nga operasyon militar sang AFP kag sa ila mapaniplang nga operasyon sa tabon sang Retooled Community Support Program (RCSP).

Oktubre 14. Gin-harass sang isa ka tim sang MCC-NPA ang tropa sang 94th IB nga nagpahaway halin sa ila operasyon, sa Sityo Sibukao, Brgy. Buenavista, Himamaylan City, alas 4:00 sang hapon. Nasorpresa kag nagdinalagan sa lain-lain nga direksyon ang mga militar bangud sa grabe nga kahadlok.

Nobyembre 9. Gin-harass sang MCC-NPA ang isa ka platoon nga tropa sang 94th IB, sa Sityo Madaha, Brgy. Buenavista, Himamaylan City. Ang nasambit nga tropa ang nagapamilit nga pahalidon ang mga tawo sa ila panimalay kag uma kag ginapasalhin sa sityo proper para mag-menoro (hamletting). Ginareklamo sang mga mangunguma ang ini nga patakaran bangud sa pagkadislokar sa ila palangabuhian.

Nobyembre 10. Gin-isnayp sang isa ka tim sang MCC-NPA ang naga-istar nga tropa sang militar nga nagaserbe sa ila RCSP, alas 2:00 sang hapon, sa Sityo Cantupa, Brgy. Buenavista, Himamaylan City.

Nobyembre 19. Ginpalukpan sang MCC-NPA ang nagapahubog kag nagamaoy nga tropa sang AFP sa Sityo Cantupa, Brgy. Buenavista, Himamaylan City. **RP**

Terorismo sang estado, nagalala sa Negros

Sa atubang sang pagsarurot sang ekonomiya sa pungsod dala sang nagalala nga krisis kag sunod-sunod nga mga kalamidad sa isla sang Negros, wala-untat kag tuman nga nagabangis ang paglapas sang tawhanon nga kinamatarung sa mahigko nga gyera sang rehimen Duterte batuk sa pumuluyo gamit ang iya mga uhaw sa dugo nga mga alipures sa hanay sang AFP kag PNP.

Ilegal nga detensyon

Gin-hostage sang tropa sa idalum sang 79th Infantry Battalion (IB) ang duha ka bulan nga lapsag nga lalaki sa reyd nga ila ginlunsar sa balay sang mag-asawa nga Marlyn Dianton kag Edwin Madin samtang nagakatulog ini pasado 1:00 sang kaagahon, sa Hda. Ambulong, Brgy. San Fernando, Talisay City, Negros Occidental.

Gindakop ang mag-asawa kag gindala sa istasyon sang Talisay Police para sa pag-interogar samtang ang duha ka bulan nga lapsag ang gindala naman sa Talisay DSWD.

Samtang gin kwestyon sang Northern Negros Alliance of Human Rights Advocates (NNAHRA) ang legalidad kag ang moral nga posisyon sang reyd kag ang pagkuha sang kustodiya sang duha ka bulan nga lapsag base sa ahaw ispekulasyon nga NPA kuno ang iloy. Suno sa NNAHRA ang ini nga insidente ang

solido nga basehan agud ibuyagyag ang kawad-on sang balatyagon nga implementasyon sang Anti-Terror Law, nga bisan ang mga lapsag ang indi-makaluwas sa operasyon kag pagpangdakop sang mga militar.

Pagpamomba

Patarasak nga nagpamomba ang tropa sang 62nd IB sang 11 ka beses gamit ang mortar kag nag-airstrike sa malasang nga bahin sang Brgy. Sandayao, Trinidad, Binobohan, Imelda kag Tacpao sa Guihulngan City matapos sang madinalag-on nga ambus nga ginlunsar sang Leonardo Panaligan Command - NPA, ala 1:00 sang hapon sadtong Enero 16 sa Sityo Batongbuang, Brgy. Trinidad, Guihulngan City, Negros Oriental.

Ang nasambit nga pagpangmomba ang natuga sang tuman nga kakugmat sa mga residente sa lugar nga nagresulta sa pagbakwit sang gatusan ka pamilya sa diin nagdislokar sa ila nga pan-

gabuhian.

Pag-abduct

Gin-abduct sang mga elemento sang 62nd IB si Anselma Garde, 31 anyos nga dalaga kag mangunguma, sa Sityo Batongbuang, Brgy. Trinidad, Guihulngan City, alas 10:00 sang aga sa Enero 17 matapos sang aksyon militar nga gintigayon sang yunit sang LPC-NPA sadtong Enero 16.

Pagbaboy sa patay

Malisyoso nga gingamit ang litrato sang sini lang na martir nga Pulang hangaway nga si Ebit "Ka MJ" Fuentes sa isa ka Facebook account nga "Tagabantay Kami Kaninyo" nga ginadumala ni M/Sgt. Borja, saywar nga operatiba sang 11th IB.

Mabaskog ini nga ginkondinar sang Rachele Mae Palang Command (RMPC-NPA) paagi sa ila tagpamaba nga si Ka Estrella Banagbanag nga nagpahayag nga ini ang klaro nga pagtamay sang patay sa diin ginadumili sa aton nga kultura kag istrikto nga

"Terorismo...", sundan sa pahina 7

“Terorismo...,” halin sa pahina 6

ginadili-an sa International Humanitarian Law. Suno kay Banagbanag, nagapakita lamang ini kung ano ka desperado ang 11th IB, kapin na sa pantasya kag paslaw nga wasakon ang tanan nga larangan gerilya sang NPA sa tuig 2021.

Pagpatay

Wala kaluoy nga gintiro patay sang apat ka indi-pa makilal-an nga mga armado si Antonio Arellano, mangunguma, sa syudad sang Escalante, Negros Occidental, kaagahon sang ini ang nagapahalab sang iya nga kanding. Ang ini nga insidente pareho sang pagpatay kay Jerry Catalogo, lider masa sang National Federation of Sugar Workers (NFSW) sa Escalante sadtong Hunyo 2020.

Si Arellano nagserbi nga Chairman sang Paghiliusa sa Mangunguma sa Sityo Bina-bono (PMSB) sa Brgy. Jonob-jobob, Escalante City - isa ka asosasyon sang mangunguma nga kabahin sa NFSW.

Si Arellano ang ika-134 na nga mangunguma nga ginpatay sa idalum sang rehimen Duterte kag ika-98 nga biktima sang ekstra-hudisyal nga pagpmatay sa isla sang Negros. **AP**

Mendiola masaker, gindumdom

Nagprotesta ang masobra 800 ka mga mangunguma kag mamumugon sa uma sa pagpanguna sang Kilusang Magbubukid ng Pilipinas (KMP-Negros), National Federation of Sugar Workers (NFSW) upod ang iban pa nga mga progresibo nga sektor sa idalum sang Bagong Alyansang Makabayan (BAYAN-Negros) sa ika-34 tuig nga komemorasyon sang makasilidni nga Mendiola Massacre. Nagsugod ini sa pagtigayon sang picket sa atubang sang talatapan sang Department of Agrarian Reform Provincial Office (DARPO-North) kag nagmartsa padulong sa daan nga City Hall sang Bacolod City para sa pormal nga programa.

Singgitan kag demanda sang mga progresibo nga sektor ang padayon nga pagpanawagan sang hustisya sa mga biktima sang Mendiola masaker upod ang pagpanawagan para sa matuod nga reporma sa duta, ayuda kag iban pa nga porma sang suporta para sa nahalitan sang baha kag ilabi na ang pagpa-untat sang militarisasyon sa kaumhan kag mga komyunidad nga nagasabwag sang kalakasan kag nagaterorisa sa hanay sang mga mangunguma.

Suno ni Felicidad Mercado, tagpamaba sang Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid (PKM-Negros), wala sang kinatuhay ang panghitabo sang una kag sa subong sa diin mas labi pa ini ka bangis sa idalum sang tiraniko nga pagdumala sang hari sang mga pagmasaker nga si Duterte. Nagpabilin nga naga-ilig ang dugo sang mga mangunguma sa duta nga padayon nga ginamonopolyo kag ginahugakom sang mga sakon nga mga agalon mayduta ilabi na nga wala sang programa sa matuod nga repormang agraryo ang gobyerno ni Duterte nga numero uno nga nagasungka sang soberanya, rekurso kag kadutaan sang pungsod sa iya imperyalista nga mga amo. **AP**

Pagbasura sa UP-DND Accord, ginbatikos

Nagpakig-isa sa pagkondinar ang League of Filipino Students (LFS-Bacolod) kag Anakbayan-Negros sa paghulag sang bilog nga komyunidad sang Unibersidad sang Pilipinas (UP) sadtong Enero 19 sa pagpamatuk angut sa maki-isa ka bahin nga pagtapos ni Department of National Defense Sec. Delfin Lorzana sa kasugtanan sang UP-DND.

Suno sa pahayag sang LFS-Bacolod, indi lamang ini insulto sa bug-os nga komyunidad sang UP, apang direkta nga atake sa akademiko nga kahilwayan kag demokratiko nga kinamatarung. Ang maki-isa ka bahin nga pagtapos sang kasugtanan ang klaro nga manipestasyon nga labi nga nagadesperado ang rehimen Duterte sa iya nga kampanya nga pahipuson ang mga kritiko kag i-kriminalisa ang pagpamatuk.

Dugang man sang Anakbayan-Negros, napamatud-an na mismo sa kasaysayan nga ang pagpahipos sang pasista nga rehimen sa mga militante nga pamatan-on ang magasindi lamang sa mas solido kag mapang-away nga espiritu sa pagdependa sang ila nga hanay, gani wala sang padulungan ang ini nga tikang sang administrasyon kundi kapaslwan.

Nag-upod man sa pagkondinar ang Kabataang Makabayan (KM-Negros). Nagapanawagan ini nga sa atubang sang hayagan nga pagpang-atake sang rehimen Duterte sa demokratiko nga kinamatarung sang pumuluyo, tuman nga nagatingkad ang makasaysayan nga papel sang mga pamatan-on nga tuliron kag hibalu-on ang matuod nga kahimtangan sang sosyedad kag mangabuhi upod sa malapad nga hanay sang mga mangunguma, mamumugon, imol nga taga-syudad kag iban pa nga pigos nga sektor sa sosyedad. Kabigon nga pinakamalapad nga buluthuan ang mga komyunidad kag kaumhan kag gamiton ang kinaalam kag ikasarang sa pag-alagad sa pumuluyo ilabi na sa pagtib-ong sang rebolusyonaryo nga paghimakas masa. **AP**

Padayon nga pagpamatok sa ATL

Nagtigayon sang isa ka protesta ang mga progresibo nga sektor sa idalum sang BAYAN-Negros bilang pagsuporta sa mga abogado sang pumuluyo nga nag-atubang sa una nga oral arguments sa Korte Suprema angut sa 37 ka petisyon batuk sa pagpatuman sang makabig pintas kag demonyo nga laye nga Anti-Terrorism Act of 2020.

Nagbuylog sa nasambit nga paghulag ang mga sektor sa idalum sang Movement Against Tyranny – Negros, PAMALAKAYA-Negros, KADAMAY-Negros, GABRIELA-Negros, LFS-Bacolod kag iban pa nga gindihon sa Bacolod Old City Hall, alas 3:00 sang hapon sang Pebrero 2 kag 9.

Nagpakig-isa man sa amo nga paghulag ang September 21 Movement sa syudad sang Kabankalan. **AP**

Libre kag luwas nga bakuna, demanda sang pumuluyo

Masobra tunga sa milyon nga Pilipino kag masobra 104 milyon sa bilog kalibutan ang na-inpeksyon sang Covid-19 nga pandemya. Subong yara na sa sobra 10,000 ang na-patay sa Pilipinas kag masobra 2 ka milyon sa bilog kalibutan ang kadamuon sang napatay sa Covid-19.

Ginapaabot nga mag-deklara ang World Health Organization (WHO) nga tapos na ang pandemya kung makahulugan nga matapna na ang inpeksyon kag magnubo ang kadamuon sang transmision sa bug-os kalibutan. Malapnagon nga testing, pagtapna kag pagbulong sang mga na-inpeksyon kag malaparon nga pagbakuna ang dapat ipatuman sa pagsabat sa pandemya.

Madamu na sang mga pungsod ang may yara na sang plano sa pagdul-ong sang libre nga pagpabakuna lakip na diri ang Estados Unidos, China, Japan, New Zealand, Australia, Singapore kag Norway. Bisan ang indi pa mauswag nga pungsod kasubong sang Vi-etnam, Cuba, India, Iran kag iban pa ang nag debe-lopang sang kaugalingon nila nga bakuna kag handa na nga ipanagtag sang libre.

Ang pagpabakuna ang administrasyon sang bakuna agud pabakuron ang *immune system* ukon re-

sistensya sang indibidwal agud magdebelopang sang resistensya nga makata-adoptar sang mga makalaton nga mga inpeksyon kaangay sang coronavirus. Sa kasaysayan, ang pagpabakuna ang pinaka-epektibo nga pamaagi sa pag-away kag pagdula sang mga makalalaton nga mga balati-an.

Ang malaparon nga pagpakusog sang resistensya paagi sa pagpabakuna ang daku nga responsable para sa pangkalibutanon nga pagdula sang sulalob kag pagkakas sang mga balati-an kaangay sang pol-yo, tigidas, bayu-ok kag ty-phoid. Ginreport sa WHO nga may ara na lisensyado nga mga bakuna nga pwede para sa 25 ka nagkalain-lain nga matapna nga mga inpeksyon.

Pabilin nga nagatuhaw ang mga limitasyon sa ka-epektibo sa mga bakuna. Kis-a, paslaw ang proteksyon bangud ang resistensya sang apektado ang indi lubos ukon wala na gid na-

SANGGUNIAN:

- Kumpanya/Institusyon Bisa
- Temperatura ng imbakan Presyo

CoronaVac (China)

- Sinovac Life Sciences
- 50.4%-91.25%
- 2-8°C
- ₱680-₱1,487.5

AZD1222 (UK)

- AstraZeneca-University of Oxford
- 70%
- 2-8°C
- ₱305

BNT162b2 (US)

- Pfizer at BioNTech
- 95%
- -70°C
- ₱1,180

mRNA-1273 (US)

- Moderna at US National Institutes of Health
- 94.1%
- 2-8°C
- ₱1,952-₱2,252

Sputnik V (Russia)

- Gamaleya Research Institute of Epidemiology and Microbiology
- 92%
- 2-8°C
- ₱560

Covovax (US)

- Novavax
- 2-8°C
- ₱183

NOTA: Kalakhan ng presyo ay batay sa inilabas ng World Health Organization at Center for Disease Control ng US. May ilang pagkakaiba ito sa mga presyo na unang lumabas sa pagdinig ng Senado.

“Bakuna...,” halin sa pahina 9

gasabat. Nakadepende ang ka-epektibo sang bakuna sa mga nagkalain-lain nga sirkumstansya kaangay sang balati-an mismo, ukon husto nga na-oberba ang iskyedul sang pagpabakuna kag ang sari-sari nga paktor kaangay sang edad kag *genetic predisposition*.

Kung ang gibakunahan malatnan man sa sakit nga iya ginpabakunahan, indi na ini grabe ikumpara sa mga wala nabakunahan.

Mintras ang malapad nga mayorya sang pumuluyo ang nabakunahan, tuman ka budlay nga matabo ang paglapta sang balati-an ukon maglapnag man. Ang ini nga epekto ang ginatawag nga *herd immunity*. Napamatud-an na nga madinalag-on humalin pa sang una sa pagtapna sang madamo na nga makalalaton nga balati-an ang malaparon nga pagpabukana para magtuga sang *herd immunity*.

Ang uyaya kag kulang nga

suplay sang Covid-19 nga bakuna sa Pilipinas ang pinakabag-o nga kapabaya-an, kapalakan kag puno sang korapsyon sang rehimen Duterte sa pagsabat sa pandemya.

Samtang minilyon ka bakuna na ang napagwa sa bug-os kalibutan, nagapabilin ang rehimen Duterte nga wala sang komprehensibo nga plano nga bulngon ang pumuluyo. Sa pagkamatuod, ang pagtigana sang ahaw-ahaw nga 2.7% sa ginakinahanglan nga P72 bilyon para mabakunahan ang indi magnubo sa 60% ka mga Pilipino nagabuyagyag nga wala ini plano nga pangunahan ang kampanya sa pagpabakuna. Ang bilin nga pondo nga kinahanglan para sa pagbakal sang bakuna ang paga-utangon sa World Bank kag Asian Development Bank.

Suno sa vaccine czar kag retirado nga heneral nga si Carlito Galvez, nagreserba lamang ang pungsod sang 25 milyon ka doses halin sa Sinovac, 17 milyon ka doses halin sa AstraZeneca, 10 milyon ka doses halin sa Moderna kag 30 milyom halin sa Covovax. Sini nga Pebrero, 50,000 ka doses sang Sinovac ang ginalauman nga maga-abot sa pungsod. Makabulong lamang ini sang 25,000 ka indibidwal ukon indi magnubo sa 1% sang pangkabilugan nga tar-

get. Samtang, 2.6 milyon doses halin sa AstraZeneca ang ginalauman nga maga-abot sa ika-duha nga kwarto sang tuig samtang ang Covovax naman ang ginalauman nga maga-abot sa pungsod sa ikatatlo nga kwarto sang tuig.

Ginkumpirma man sang Department of Health (DOH) nga ginpanubu-an sang WHO ang ila ginkomiter nga bakunahan ang 20% sang populasyon. Paslaw ang WHO nga lab-uton ang kinahanglan nga \$6.8 bilyones nga pondo para suplayan ang mga bakuna para sa 92 ka mga gagmay nga pungsod. Ang COVAX nga pasilidad nga ginapamunu-an sang WHO ang magahatag sang 117,000 doses sang Pfizer BioNTech nga bakuna kag indi magnubo sa 5.5 milyon doses sang AstraZeneca nga bakuna. Ginalauman ini nga maga-abot sa una nga kwarto sang tuig.

Bangud sang kakulang sang komprehensibo nga plano sang malapnagon nga pagpabakuna, ang mga lokal nga gobyerno ang natahasan nga magpangita pamaagi kung paano makakuha sang bakuna. Indi magnubo sa 21 ka *highly-urbanized* nga mga syudad ang nagtigana sang mga pondo para sa pagbakuna sang mga residente.

Ang gobyerno probinsyal
“Bakuna...,” sundan sa pahina 12

Paghanduraw kay Kaupod Precious Geagone

Si Precious Geagone ukon mas kilala sa tawag nga Ka Rajan, may asawa kag duha ka anak. Naghalin sa sahing mamumugon kag naka-agi trabaho sa Talisay Sugar Central sa diin naga-obra man ang iya amay.

Bilang mamumugon nga nagasandig sa kusog-pangabudlay ang kita para sa matag-adlaw nga kinahanglanon, iya na-agan ang kabuhi nga naga-atubang sang tuman nga pagpanghimulos sang dalagku nga kapitalista.

Wala sang personal nga kagamitan sa produksyon kundi ang kaugalingon nga talento nga ginapuga sang mga kapitalista sa pagpawag kag pagpahabok sang ila nga bulsa. Kada-adlaw niya nga gina-atubang ang kawad-on sang kasiguruhan sa trabaho, manubo nga sweldo kag halos wala sang benipisyo.

Ini ang nagtulod kay Ka Rajan nga makalingkawas sa gapos sang pagpanghimulos kag pagpamigos paagi sa pagorganisa kag paghimakas mismo sang iya nga hanay. Gani nangin organisador ini sang mga mamumugon sa ila lugar nga malapit sa Sugar Central sa una nga bahin sang dekada 80. Maukod ini sa hilikuton sa pagpukaw, pagorganisa, kag pagpahulag sa mga mamumugon. Kilala siya bilang maayo sa pagpropaganda kag sa paghatag sang mga pagtuon, maayo makigbagay, mapa-

inubuson, malulo kung maghambal kag dedikado sa iya trabaho.

Tuga sang tuman nga krisis sa industriya sang kalamay sadtong 1983, nagresulta ini sang pagkasira sang Sugar Central nga kabangdanan sang kawad-on sang palan-gabuhian. Ginhingalitan ini nga higayon ni Ka Rajan bilang naglubos panahon nga nagorganisa sa mga mamumugon sa idalum sang Revolutionary Council of Trade Union (RCTU).

Nangin katapu kag nag-akto bilang sekretaryo si Ka Rajan sang gintukod ang Partisan Front Committee (PFC) ukon Jose Alonde Command (JAC). Isa man si Ka Rajan nga nanguna sa iya mga kolektibo sa PFC-JAC nga nagpanindugan nga magpalalum kag nagtib-ong sang kahublagan panadlong sa isla sang Negros, sang matabu ang pagsipak sang mga re-

bisyunista nga traidor sang pagpanguna sang Komite sa Rehiyon Negros (KRN) sadtong 1994. Nanguna man siya sa paglab-ot sa mga kaupod nga natiplang sang mga rebisyunista nga traidor sa Sur nga bahin sang Negros.

Sang magpaggwa sang direktiba ang Probisyunal nga Komiteng Tagapatuman (PKT) - ang temporaryo nga komite sang Partido sa isla sang Negros nga gintukod bangud wala na ang KRN - nga maglubos panahon sa NPA ang mga katapu sang PFC, wala sang pagpang-alang-alang nga ginbaton ni Ka Rajan ini nga bag-o nga katungdanan kag nanguna sa pagkumbinse sa iya mga kolektibo ang kinahanglanon nga magsaka sa bukid kag maglubos panahon sa NPA agud tukuron liwat ang mga baseng masa nga nawasak bunga sang sayop nga linya kag halit sang mga rebisyunista nga traidor

“Paghanduraw...,” halin sa pahina 11

bangud sang ila pagsipak.

Sang pormal nga gintukod ang Komite sa Rehiyon sadtong tuig 1997, isa si Ka Rajan sa gintalana nga mangin katapu sang Rehiyunal nga Komite kag napilian man nga katapu sang Komite sa Rehiyon sa ginhiwat nga Rehiyunal nga Komperensya, una nga rehiyunal nga komperensya sa panahon sang kahub-lagan panadlong sang 2005.

Pagkatapos sang komperensya, nagtungod siya sang lain-lain nga katungdanan. Nangin sekretaryo siya sa isa ka larangan gerilya kag nangin Political Officer (PO) sang RSDG – Rehiyunal nga Sentro de Grabidad.

Sa indi malikawan nga panghitabu sadtong Disyembre 2005, na-abduct siya sang kaaway samtang isahanon nga nagabyahe sa motorsiklo nga tubtob subong wala pa siya makita.

Ini nga kabaganihan nga ginpakita ni Ka Rajan, bagay nga dapat hatagan sang mataas nga pagpasidungog kag kuhaan sang bulawanon nga leksyon. Ang iya pagbahin sa iya kabuhi nga wala naga-ulikid sa kaugalingon mas nga nagapasingki sang aton nagadaba-daba nga balatyagon agud ipadayon ang pungsodnon nga demokrarako nga rebolusyon paagi sa armado nga paghimakas. Mangin inspirasyon siya aton agud dugang nga pagpapagon kag kaisog sa pagpanindugan sa malig-on nga pagpadayon sa pagrebolusyon tubtob sa kadalagan!

Buhi ka sa tagipusuon sang masang pigos kag ginahimuslan! **AP**

“Bakuna...,” halin sa pahina 10

sang Negros Occidental ang nagpirma sang kasugtanan sa abanse nga pagbakal para sa 100,000 doses sang AstraZeneca kag ginalauman nga magabot sa ika-duha ukon ika-tatlo nga kwarto sang tuig. Samtang, ang syudad sang Bacolod ang nagatarget nga mabakunahan ang 80% sang populasyon kag nagpaseguro sang 650,000 doses sang AstraZeneca nga nakatalana nga igadeliber sa ika-tatlo nga kwarto sa sini nga tuig. Ang gobyerno probinsyal sang Negros Oriental ang nagreserba sang 40 milyon sa diin maka likop sang ginabulubanta 55,000 nga mabakunahan nga indibidwal sa sini nga tuig. Ang lokal nga gobyerno sang Dumaguete ang nagalantaw sang 30 milyon para sa prokyurment sang mga bakuna.

Nagtumod ang DOH sang indi mag-nubo 4,512 ka mga lugar sa pagpabakuna sa bilog pungsod kabahin ang pribado kag publiko nga mga sentro medikal, ospital, mga infirmery, mga yunit pang-ikaayong lawas sa kaumhan, pribado nga mga klinika kag mga pasilidad pang-ikaayong lawas sang iban pa nga ahensya sang gobyerno.

Kinamatarung sang pumuluyong Pilipino nga magdemanda sang libre nga pagpabakuna para sa tanan bangod isa ini sa importante nga katungdanan sang estado nga magdul-ong sa pumuluyo sang libre nga mga bakuna para ipaseguro nga ang mayorya sang populasyon ang mapabakud ang resistensya halin sa balati-an.

Kinamatarung man nga pabaskugon ang siyentipiko nga pagpaniyasat agud makadebelopar sang mga bakuna kag bulong. **AP**

“Editorial...,” halin sa pahina 4

nga katapu sang *academe* halin sa mga propesor pakadto sa mga estudyante. Imbes nga ipahaganhagan ang aton kakugmat sa pagpasar sang sini nga hagna, ila lamang labi nga hatagan rason ang aton pagpamatuk diri, ila ginpakita nga indi ini Anti-Terror Law, apang Terror Law ni Duterte.

Ang aton kasaysayan ang istorya sang nagapadayon nga rebolusyon, kasaysayan nga wala lang nag-untat sa Kawit kag pat-od nga indi man sa kalsada sang EDSA. Sa kasaysayan sang Pilipinas, ang bulan sang Pebrero ang pahandumdom nga ang pagpakakas sang presidente, labi na ang isa ka diktador, indi isa ka ilusyon apang isa ka posibilidad nga napagkit sa aton kolektibo nga DNA bilang pumuluyo. Nahimo na naton ini, kag wala sang ano man nga rason ukon sablag nga indi naton ini liwat mahimo. Ang nagasingki nga pasismo nga gina trumpa sang sirkulo sang iya mga demonyo ang hele sa isa ka diktador, apang para sa nagadako nga numero sang mga pumuluyo nga naga-handum nga paslawon ang tiraniko nga ambisyon ni Duterte, isa ini ka paghangkat nga tinaga.

Ang malapad nga masa sang mangunguma, mamumugon, imol nga taga-syudad, pamatan-on kag estudyante, midya kag mamumugon pangkultural, ang academe, mga mamumugon pang-ikaayong lawas kag mga *medical frontliners*, ang relihiyoso nga sektor, mga natak-an na nga mga katapu sang militar, mga pulis kag yara sa bukrasya kag iban pa nga sektor ang kinahanglan nga mamuklat, ma-organisa kag mobilisa sa ila gatusan ka libo agud matukod ang pinakamalapad nga nagahili-ugyon nga prente kag baha-on ang kalsada sang mga protesta. Ang kontra-pasista nga kahublagan ang pwede pa mapa-angat paagi sa pagdumala sang kontra-imperyalista nga kahublagan samtang ginapadalum ini sang malig-on nga kontrapudal nga kahublagan.

Wala dapat nahigot sa talaan sang tion sang mga nagahari nga sahi ang matuod nga pagbag-o. Nakasandig ang tahas sa mga pumuluyo nga kuhaon ang inisyatiba kag patalsikon ang tirano nga si Duterte. Luto na ang panahon kag labi nga paborable ang kondisyon para paslawon ang naga-asta nga diktador kag lutuson ang delusyon sang iya sirkulo sang mga demonyo.

Ilusyon ang 2022 apang reyalidad ang pagpamatok. **AP***

Sayaw sa bubog

The Jerks

Buwan ng Perbrero,
buwan daw ng pagbabago
Anong klaseng pagbabago,
ano sa palagay mo?
Bumaha ng pangako,
lason ay isinubo
Tuloy sa pagkakapako,
may utang pati apo

<Refrain>

Kasinungalingan,
isang kahangalan
Walang libreng kalayaan,
ito’y pinagbabayaran
Palabas na moro-moro,
ito kaya ay totoo

EDSA ng pagbabago
Saan, kailan, kanino?

<Chorus>

Sayaw, sayaw,
sayaw sa bubog
Ang naglalakad ng tulog
Ay tiyak na mauumpog
Sayaw, sayaw,
sayaw sa bubog
Ang naglalakad ng tulog
Ay tiyak na mauumpog

Tuloy ang ligaya sa
iba’t ibang hacienda
Manggagawa’t magsasaka,
kumakalam ang sikmura
Sari-saring kaguluhan,
nakawan, karahasan

<Repeat refrain and chorus>

Buwan ng Pebrero,
buwan daw ng pagbabago
Anong klaseng pagbabago
Saan, kailan kanino?

<Repeat chorus>

Ibagsak ang tiraniko, pabaya, inutil, korap, tuta nga rehimen ng US-Duterte!

Ang aton kasaysayan ang istorya sang nagapadayon nga rebolusyon, kasaysayan nga wala lang nag-untat sa Kawit kag pat-od nga indi man sa kalsada sang EDSA. Sa kasaysayan sang Pilipinas, ang bulan sang Pebrero ang pahanumdom nga ang pagpakakas sang presidente, labi na ang isa ka diktador, indi isa ka ilusyon apang isa ka posibilidad nga napagkit sa aton kolektibo nga DNA bilang pumuluyo. Nahimo na naton ini, kag wala sang ano man nga rason ukon sablag nga indi naton ini liwat mahimo. Ang nagasingki nga pasismo nga gina-trumpa

sang sirkulo sang iya mga demonyo ang hele sa isa ka diktador, apang para sa nagadako nga numero sang mga pumuluyo nga naga-handum nga paslawon ang tiraniko nga ambisyon ni Duterte, isa ini ka paghankat nga tinaga.

Ang malapad nga masa sang mangunguma, mamumugon, pamatan-on kag estudyante, medya kag mamumugon pangkultural, ang academe, mga mamumugon pang-ikaayong lawas kag mga *medical frontliners*, ang relihiyoso nga sektor, mga natak-an na nga mga katapu sang militar, mga pulis kag

yara sa burukrasya kag iban pa nga sektor ang kinahanglan nga mamuklat, maorganisa kag mobilisa sa ila gatusan ka libo agud matukod ang pinakamalapad nga nagahili-ugyon nga prente kag baha-on ang kalsada sang mga protesta.

Nakasandig ang tahas sa mga pumuluyo nga kuhaon ang inisyatiba kag patalsikon ang tirano nga si Duterte. Luto na ang panahon kag labi nga paborable ang kondisyon para paslawon ang naga-asta nga diktador kag lutuson ang delusyon sang iya sirkulo sang mga demonyo.

angpaghimakas@yahoo.com

negrosrevportal.wordpress.com

facebook.com/angpaghimakasnegros

ndfnegros

